

Welkomstinterview

HOOFDARTIKEL

MEDY VAN DER LAAN

VOORZITTER NEDERLANDSE
VERENIGING VAN BANKEN

“BANKEN KUNNEN
EEN **ENORME**
IMPACT HEBBEN
OP DE GROENE
TRANSITIE”

Wenkend perspectief. Dat is volgens Medy van der Laan, de nieuwe voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), het magische begrip in het versnellen van de transitie naar een duurzame economie. Gepokt en gemazeld op dit thema in de energiesector is ze gedreven om de verduurzaming nu vanuit de banken stevig aan te zwengelen.

Medy van der Laan is sinds 1 augustus 2021 voorzitter van de NVB. Ze stapte vanuit de energiesector over naar de financiële sector, een sector die haar zeer aanspreekt. “De impact van banken is enorm. Wat banken doen en laten is cruciaal voor het functioneren van de economie en samenleving.” Dat brengt voor haar ook de *noblesse oblige* met zich mee om verantwoordelijkheid voor die samenleving te nemen en ze is er dan ook blij mee dat ze ziet dat de banken daar ook zo in staan. “Ik zie een zeer gemotiveerde sector die de maatschappelijke rol heel erg serieus neemt.” Wel schrok ze van de “gigantische regeldruk” in de bankensector. Ze vraagt zich af of die hier en daar niet is doorgeschoten en wil met stakeholders het gesprek aan gaan over mogelijkheden om als banken bij te dragen aan het opsporen van criminel, zonder dat “onschuldige klanten daardoor buitensporig worden lastiggevallen”.

ERVAREN EN GEDREVEN Waar het gaat om de transitie naar een duurzame economie heeft de NVB met Medy van der Laan een voorzitter in huis gekregen die ervaren en gedreven is. Als voorzitter van Energie-Nederland, de brancheorganisatie van energiebedrijven, was ze nauw betrokken bij de totstandkoming van het Klimaatakkoord en zette ze zich zes jaar in voor de transitie in de energiesector. Op dat moment was dáár volop winst te boeken. Nu ziet ze volop kansen in de bankensector. “Alle sectoren staan

in de boeken van de banken. Ik denk dat onze verduurzamingsambitie dan ook een enorme impact kan hebben.”

Voor de NVB ziet Van der Laan een rol weggelegd in het meedenken en voorstellen doen richting de overheid én het faciliteren en coördineren van het proces van verduurzaming binnen de financiële sector. “We kunnen geaggregeerde overzichten maken van wat er allemaal gebeurt in de sector en de transitie aanjagen.”

Het is daarbij belangrijk dat banken eerst goed in beeld brengen waar ze staan en er meer uniformiteit komt in hoe je verduurzaming meet en rapporteert. “Daarmee krijgen we een eenduidig beeld van wat er gebeurt op het vlak van duurzaamheid. Als bank moet je een aantal sturingsindicatoren hebben in je portefeuille en voor jezelf weten waarin je wel en niet wilt bewegen.”

WENKEND PERSPECTIEF In de energiesector leerde ze dat een sector gaat wenden naar een duurzaam alternatief op het moment dat er technologische mogelijkheden zijn en er een verdienmodel ontstaat met een wenkend perspectief. “Als die twee voorwaarden kloppen, gaat het lopen. In de energiesector waren er de windmolens en zonnepanelen én werd de sector geholpen om zonder al te veel financiële risico's en onzekerheden de omslag te maken.”

Ze realiseert zich dat deze twee voorwaarden voor de bankensector minder evident aanwezig zijn.

“Daar ben ik reëel in, hoe erg ambitieus ik als mens ook ben waar het gaat om verduurzaming. De banken kunnen zeker hun verantwoordelijkheid nemen in de verduurzaming, maar dan moet er in de reële economie wel aan de twee voorwaarden kunnen worden voldaan. Voor sommige sectoren, neem de luchtvaartindustrie, is dat op dit moment nog niet het geval.”

HELPEN AFBOWEN In het klimaatcommitment Financiële Sector (2019) is afgesproken dat eind 2022 alle banken die het commitment ondertekend hebben een actieplan, inclusief reductiedoelstellingen hebben over hoe ze de verduurzaming gaan helpen en/of afdwingen. Banken kunnen die rol op verschillende manieren invullen. Van der Laan: “Je kunt een principieel standpunt innemen en simpelweg niet meer bijdragen aan fossiele energie, maar dan help je niet de bedrijven die juist hulp nodig hebben om die transitie te maken. Tenzij ze echt niet bewegen, dan is afscheid nemen soms noodzakelijk. De kern is dat je klanten wilt helpen om zo goed en zo snel mogelijk verduurzamingsstappen te zetten. Het afbouwen van de fossiele portefeuille en tegelijkertijd helpen met verduurzamingsstappen: dat is de taak waar banken voor staan.”

Van der Laan benadrukt dat de verduurzamingsopgave primair de opgave is in de reële economie. “Daar wordt de CO₂ uitgestoten, niet bij de banken. Onze cirkel van invloed ligt in het helpen opbouwen van verduurzaming en daar waar nodig afdwingen dat de CO₂ uitstoot minder wordt.” Banken hebben hierin volgens haar een “krachtige positie”. “In je financieringsrol heb je impact.”

NORMERING Wat haar betreft vraagt verduurzaming ook om een actieve rol van de overheid: naast ondersteuning ook normering. Waar de financiële sector vanuit de transitiepaden actief kan faciliteren, kan de overheid een afdwingende rol vervullen. “Ik ben voorstander van normering. Normeren kan leiden tot duidelijkheid en investeringszekerheid en daarmee uiteindelijk tot versnelling van innovaties.”

Ze wacht met smart op de vorming van een nieuw kabinet dat een nieuw aanvullend pakket aan instrumenten kan neerzetten. “Op basis daarvan

Welkomstinterview

HOOFDARTIKEL

kunnen bedrijven aan de slag en kunnen wij gericht financieren.”

Hoe snel er afbouwpaden komen en hoe fors deze worden is nog onzeker, maar dat er een afbouw komt is voor de NVB duidelijk. “Banken kijken daarom nu al naar wat het betekent om “Fit for 55” (55% minder CO₂-uitstoot) te zijn in 2030 en “netto nul emissies” in 2050. Wij kunnen daar een prikkelende, stimulerende en helpende rol in hebben.”

FINANCIERING VAN GROENE

INNOVATIES De NVB zet daarbij actief in om deze opgave samen met verschillende emissie-intensieve sectoren op te pakken. Zo sprak Medy van der Laan op 4 november op het jaarevent van de FME, de ondernemersorganisatie voor de technologische industrie, de ambitie uit om gezamenlijk het tempo van vergroening op te schroeven. Ze gaf aan het belangrijk te vinden dat banken de – soms pijnlijke – keuzes in het afbouwen van CO₂-intensieve activiteiten maken in overleg met de betrokken sector. “Als je die keuzes maakt, ben je écht in transitie.”

De NVB en FME gaan samen verkennen hoe een

pad richting *net-zero emissions* eruit zou kunnen zien en welke mogelijkheden van financiering van groene innovaties er zijn.

LEF EN MOED Voor de financiële sector zal het inschatten van de financieringsrisico's in verduurzaming wat lastiger zijn dan gewoonlijk, verwacht Van der Laan. “Er zijn minder historische feiten en toekomstige zekerheden en daarmee vraagt het accepteren van meer dan normale risico's om moed. Want ondertussen moet je gewoon een gezond economisch model voor je bank in stand houden.”

Veel banken slagen er al in een groeiende portefeuille financiering van duurzame projecten op te bouwen. Sommige banken ontwikkelen nieuwe producten als sustainable linked loans.

Van der Laan: “Uiteindelijk gaan zakelijke en particuliere klanten ook gewoon uitrekenen wat het kost en opbrengt. Het is niet altijd het juiste antwoord op de urgentie van verduurzaming. Maar het is wel de realiteit dat je een grotere groep meekrijgt als het financieel haalbaarder is. Je moet de transitie zo laagdrempelig mogelijk maken.”

PERSOONLIJKE DRIJFVEER Aan de nieuwe NVB-voorzitter zal het niet liggen. “Er huizen twee zielen in mijn borst”, zegt zij. “Ik ben vegetariër, reis bewust met de trein; probeer mijn kleine leven duurzaam te leven. Als mens zie ik de urgentie dat de wereld in zijn geheel moet bewegen en maak ik me zorgen over de onafwendbaarheid van klimaatverandering. Tegelijkertijd weet ik als voorzitter van de NVB hoe ongelooflijk moeilijk het is, ook vanuit de ervaring van de afgelopen zes jaar, als de beschikbaarheid van de technologie en het wenkend economisch perspectief er nog onvoldoende zijn.”

FIT FOR 55 Ze verwacht dat het kabinet de ambitie van Fit for 55 in het regeerakkoord opneemt en daarmee ook voor de banken een heldere stip op de horizon neerzet. “Als banken willen we de reële economie maximaal ondersteunen in zijn verduurzamingsopgave. Niet als de boeman die het afdwingt, maar als de sector die het mogelijk maakt. Als de reële sector er met onze hulp in slaagt Fit for 55 te halen ben ik heel trots.” —



Medy van der Laan (1968) is sinds 1 augustus 2021 voorzitter van de NVB. Zij studeerde Nederlands Rechten aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Van der Laan was van 2015-2021 voorzitter van Energie-Nederland, de brancheorganisatie van energiebedrijven. Vanaf 2007 was Van der Laan directeur, bestuurder en toezichthouder bij verschillende organisaties. Zo was zij toezichthouder bij de Consumentenbond en Medisch Spectrum Twente. Van der Laan was ook voorzitter van de Referendumcommissie, verantwoordelijk voor het functioneren van referenda in Nederland. Van 2003 - 2006 was Van der Laan voor D66 staatssecre-

taris van Cultuur en Media. Daarvoor werkte Van der Laan 12 jaar in diverse beleids- en managementfuncties bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Op dit moment heeft Van der Laan een aantal nevenfuncties. Ze is onafhankelijk voorzitter van de Stichting Nationaal Luisteronderzoek en toezichthouder bij de Stichting Berenschot Beheer. In haar hoedanigheid als voorzitter van de NVB is ze onder meer lid van het dagelijks bestuur van VNO-NCW, lid van de Sociaal Economische Raad (SER), lid van de Bankraad en lid van de Board van de Europese Bankenfederatie (EBF). Van der Laan is getrouwd en heeft twee kinderen.